

ПЕРСПЕКТИВИ ВІТЧИЗНЯНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ПІСЛЯ ВСТУПУ ДО СОТ

Вступ до СОТ – це обов’язкова передумова для реальної, а не декларативної інтеграції України до Європейського Союзу. Правову базу для рішення питань про усунення перешкод для торгівлі та інвестицій в сфері послуг для країн-учасниць Світової організації торгівлі надає Генеральна угода про торгівлю послугами (ГАТС), яка має силу закону та охоплює торгівлю та інвестиції в секторі послуг.

Багато країн-членів СОТ відчувають необхідність збереження контролю над діяльністю іноземних постачальників фінансових послуг на внутрішньому ринку. Ступінь відкриття ринків фінансових послуг характеризується великою диференційованістю за країнами залежно від потреби вітчизняних виробників фінансових послуг в їх експорті, необхідності підтримки повноцінного конкурентного середовища на внутрішньому ринку та уявлення уряду про допустимий рівень лібералізації фінансового ринку без завдання шкоди національній економіці.

Україна формально вступила у завершальну стадію формування своїх зобов’язань, пов’язаних з членством у СОТ. Що стосується наслідків цього процесу, то прямий вплив на банківську систему України матимуть умови лібералізації сфери послуг, що висувуються до країн – кандидатів на приєднання до СОТ. ГАТС встановлює загальні принципи та правила торгівлі послугами в межах СОТ і її головною метою є розширення міжнародної торгівлі послугами для прискорення економічного розвитку країн-членів шляхом лібералізації торгівлі.

Відповідно до досліджень фахівців Світового банку інтернаціоналізація фінансової сфери відбувається за трьома основними напрямками, одним з яких є інтернаціоналізація фінансових послуг, включаючи проникнення на національні ринки іноземних банків та інших фінансових установ, які мають відповідну репутацію, яка може стати потужним генератором підвищення ефективності, посилення конкуренції і чинником стабілізації. Він впливає на всю банківську систему і від конкурентоспроможності національної банківської системи залежить, чи буде поглинута національна фінансова-банківська система іноземним капіталом, чи вона буде існувати в певних сегментах.

Офіційна пропозиція України СОТ в сфері банківської діяльності передбачає для іноземних банків можливість безпосередньо відкривати філії в Україні (“безпосереднє створення банківських філій”). На даний час законодавство забороняє це робити. Проте Верховна Рада України розглядає зміни до Закону України “Про банки і банківську діяльність”, у яких така можливість передбачена через 5 років після вступу до цієї організації.

Відповідно до дослідження Центру наукових досліджень НБУ зняття обмежень на доступ філій іноземних банків на український ринок само по

собі не є загрозою для банківської системи України. Основна небезпека полягає у діяльності банківських установ з метою отримання прибутків від спекулятивних операцій чи для здійснення операцій з “брудними” коштами.

Невиправданим є пов’язування питання вступу до СОТ із обов’язковістю розкриття національної банківської системи для іноземного капіталу, адже більшість країн – членів СОТ успішно співпрацюють, маючи в своїх банківських системах обмежену частку іноземного капіталу.

Повномасштабна лібералізація валютного регулювання можлива тільки після реалізації заходів щодо укріплення національної банківської системи, її капіталізації, паралельно зі створенням ефективної системи страхування вкладів та посиленням банківського нагляду. Більше ніж у 100 країнах зберігаються ті або інші обмеження на доступ іноземних банків на ринок банківських послуг.

Шпиг, Ф.І. Перспективи вітчизняної банківської системи після вступу до СОТ [Текст] / Ф.І. Шпиг // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (9-10 листопада 2006 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2006. – С. 69-70.